

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO **CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM**
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 7065/BGDĐT-VP

V/v trả lời chất vấn của ĐBQH tại
kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XIII

Hà Nội, ngày 22 tháng 11 năm 2011

CÔNG THÔNG TIN ĐIỆN TỬ CHÍNH PHỦ	
ĐẾN	Số: ... 2102 ...
	Ngày: ... 2.11.11 ...

Kính gửi: Đồng chí Trần Minh Diệu
Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Bình

Bộ Giáo dục và Đào tạo nhận được chất vấn của đồng chí do Văn phòng Quốc hội chuyển đến tại Công văn số 02/CV-KH2 ngày 24 tháng 10 năm 2011.

Nội dung chất vấn:

1. Tình trạng thu nộp, quản lý và sử dụng các nguồn thu ngoài quy định ở các trường mầm non và các trường phổ thông ở nhiều địa phương trong phạm vi cả nước là vấn đề đang gây bất bình trong nhân dân. Cử tri của nhiều địa phương đã nhiều lần kiến nghị đề xuất nhưng vẫn chưa được khắc phục hạn chế. Cùng với trách nhiệm trực tiếp của chính quyền ở các địa phương thì trách nhiệm của Bộ trưởng đối với vấn đề nói trên là như thế nào? Với tư cách là người đứng đầu của ngành giáo dục và đào tạo, Bộ trưởng có những biện pháp gì để cùng với các địa phương ngăn chặn và chấn chỉnh những biểu hiện sai phạm nói trên.

2. Kết quả của các kỳ thi tốt nghiệp THPT trong những năm vừa qua và kết quả thi môn lịch sử trong kỳ thi tuyển sinh vào đại học là những biểu hiện không bình thường về chất lượng dạy học của ngành học phổ thông. Là người đứng đầu của ngành giáo dục và đào tạo, trách nhiệm của Bộ trưởng đối với vấn đề nói trên là như thế nào? Trong thời gian tới với trách nhiệm của mình, Bộ trưởng có những biện pháp gì để từng bước không để tình trạng nói trên tái diễn?

Bộ Giáo dục và Đào tạo trả lời như sau:

✓ 1. Về tình trạng thu nộp, quản lý và sử dụng các nguồn thu ngoài quy định ở các trường mầm non và các trường phổ thông:

Theo phân cấp quản lý, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố chịu trách nhiệm trước Chính phủ về phát triển giáo dục, thực hiện chức năng quản lý nhà nước về giáo dục trên địa bàn tỉnh, trong đó có nhiệm vụ quản lý, kiểm tra việc sử dụng ngân sách nhà nước chỉ cho giáo dục theo quy định của Luật Ngân sách nhà nước và phân cấp quản lý ngân sách hiện hành; có nhiệm vụ quản lý việc thu, chi học phí, lệ phí và các khoản thu hợp pháp khác của các cơ sở giáo dục và huy động các nguồn lực để phát triển giáo dục địa phương.

Với trách nhiệm là cơ quan quản lý nhà nước về giáo dục, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành, phối hợp với các Bộ, ngành ban hành các văn bản quy phạm pháp luật, chủ động phối hợp với các địa phương trong việc quản lý, hướng dẫn, kiểm tra việc sử dụng ngân sách nhà nước và các khoản thu hợp pháp khác đối với các cơ sở giáo dục; thực hiện xã hội hóa giáo dục, huy động

các nguồn lực xã hội để phát triển giáo dục; bảo đảm quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các cơ sở giáo dục trực thuộc theo quy định của pháp luật.

Theo đó, hàng năm, chuẩn bị cho năm học mới, Bộ Giáo dục và Đào tạo đều có văn bản gửi Sở Giáo dục và Đào tạo các tỉnh, thành phố hướng dẫn các nhiệm vụ cần triển khai, trong đó có nhiệm vụ tham mưu với Ủy ban nhân dân cấp tỉnh ban hành văn bản hướng dẫn các khoản thu, chi tại các cơ sở giáo dục trên địa bàn. Đồng thời, Bộ cũng có văn bản gửi Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố đề nghị phối hợp, tăng cường các biện pháp chấn chỉnh tình trạng lạm thu, thu sai quy định trong các cơ sở giáo dục.

Với sự tham mưu của Sở Giáo dục và Đào tạo, hầu hết Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố đã trình và được Hội đồng nhân dân cùng cấp phê duyệt các khoản thu, mức học phí, lệ phí và đã hướng dẫn các cơ sở giáo dục trên địa bàn triển khai thực hiện. Tuy nhiên, trong thời gian qua, tại một số cơ sở giáo dục (nhất là ở các thành phố lớn) vẫn có tình trạng tự ý thu thêm một số khoản tiền của người học, sử dụng tiền thu không đúng mục đích, không tuân thủ những yêu cầu về công khai, minh bạch trong thu chi, sử dụng các hình thức vận động tự nguyện nhưng tổ chức thu tiền bình quân trên đầu học sinh, gây bức xúc cho cha mẹ học sinh và xã hội.

Để giải quyết việc này, ngày từ đầu năm học 2011-2012, lãnh đạo Bộ Giáo dục và Đào tạo đã làm việc trực tiếp với lãnh đạo Ủy ban nhân dân và các sở, ban, ngành liên quan của thành phố Hà Nội, thành phố Hải Phòng và thành phố Hồ Chí Minh để trao đổi, bàn bạc về thực trạng và thống nhất quan điểm, giải pháp nhằm ngăn chặn và chấm dứt tình trạng lạm thu tại các thành phố này.

Bộ Giáo dục và Đào tạo đã thực hiện thanh tra công tác tuyển sinh đầu cấp và các khoản thu đầu năm tại: Vĩnh Phúc, Hải Dương, Lạng Sơn, Hà Nội, Hải Phòng; đang chỉ đạo thanh tra tại thành phố Hồ Chí Minh và một số địa phương khác. Trên cơ sở đó, các đoàn thanh tra đã trao đổi rút kinh nghiệm với các địa phương, chỉ đạo các Sở Giáo dục và Đào tạo chấn chỉnh, xử lý kịp thời những sai phạm khi được phát hiện.

Thực tế cho thấy, ở địa phương nào có sự quan tâm vào cuộc quyết liệt của cấp uỷ, chính quyền thì nơi đó không xảy ra tình trạng lạm thu hoặc xảy ra lạm thu nhưng sớm được khắc phục. Ví dụ: Tại Đà Nẵng, đã xử lý kỷ luật và điều chuyển công tác đối với hiệu trưởng và giáo viên chủ nhiệm có khuyết điểm trong việc vận động quyên tiền để trang bị ti vi cho lớp nên tình hình đã chuyển biến rõ rệt. Ở Hà Nội, lãnh đạo thành phố đã giao ban với lãnh đạo các quận, huyện, quán triệt và kiểm tra các nhà trường trong việc thu, chi đầu năm học. Do vậy, nhiều trường đã trả lại phụ huynh các khoản thu sai quy định.

Để tiếp tục chấn chỉnh và chấm dứt tình trạng thu trái quy định của nhà nước trong các cơ sở giáo dục, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã và đang thực hiện các giải pháp:

- Chỉ đạo các cấp quản lý giáo dục tăng cường kiểm tra, chấn chỉnh và xử lý kịp thời, nghiêm khắc các sai phạm, trong đó, xử lý kỷ luật nghiêm khắc với giáo viên và hiệu trưởng ở các cơ sở giáo dục còn để xảy ra tình trạng lạm thu và

các sai phạm khác theo thẩm quyền và trách nhiệm quản lý nhà nước về giáo dục đã được quy định tại Nghị định số 115/2010/NĐ-CP ngày 24/12/2010 của Chính phủ.

- Tăng cường chỉ đạo, kiểm tra việc thực hiện Quy chế công khai đối với cơ sở giáo dục của hệ thống giáo dục quốc dân (theo Thông tư số 09/2009/TT-BGDĐT ngày 07/5/2009 của Bộ Giáo dục và Đào tạo).

- Đề nghị Ủy ban nhân dân các cấp quan tâm bố trí đủ kinh phí chi thường xuyên, đảm bảo cơ cấu tối đa 80% chi lương và các khoản có tính chất lương và tối thiểu 20% để chi giảng dạy, học tập và quản lý nhà trường theo quy định.

- Dự thảo Thông tư ban hành Điều lệ Ban đại diện cha mẹ học sinh (thay thế Điều lệ ban đại diện cha mẹ học sinh ban hành theo Quyết định số 11/2008/QĐ-BGDĐT ngày 28/3/2008), trong đó sẽ quy định rõ hơn trách nhiệm, quyền hạn và các khoản thu mà Ban đại diện cha mẹ học sinh không được vận động quyên góp của cha mẹ học sinh. Hiện nay, dự thảo Thông tư đang được hoàn thiện, dự kiến sẽ ban hành trong tháng 12/2011.

2. Về vấn đề chất lượng của ngành học phổ thông hiện nay (thông qua kết quả của các kỳ thi tốt nghiệp THPT trong những năm vừa qua và kết quả thi môn lịch sử trong kỳ thi tuyển sinh vào đại học):

Từ năm học 2006-2007, Bộ Giáo dục và Đào tạo triển khai thực hiện Chỉ thị số 33/2006/CT-TTg ngày 08/9/2006 của Thủ tướng Chính phủ về chống tiêu cực và khắc phục bệnh thành tích trong giáo dục, thông qua cuộc vận động “Hai không” của ngành, đã tạo ra những cố gắng cải thiện chất lượng dạy học, góp phần quan trọng từng bước nâng cao chất lượng giáo dục.

Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo các địa phương, các cơ sở giáo dục chú trọng các giải pháp: giáo dục nâng cao ý thức của học sinh (học thực chất vì tương lai của mình và trách nhiệm với xã hội); hỗ trợ học sinh yếu từ đầu năm học, đầu cấp học; vận động đảm bảo 3 đủ (đủ ăn, đủ mặc, đủ sách vở); đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá; hướng dẫn dạy học theo chuẩn kiến thức kỹ năng; hoàn thiện cơ sở vật chất; Tăng cường công tác bồi dưỡng nâng cao năng lực cho nhà giáo và hiệu trưởng các trường phổ thông; Tham mưu đề cấp ủy, chính quyền các địa phương có sự chỉ đạo sát sao cả hệ thống chính trị ở địa phương chung tay với ngành chăm lo cho giáo dục.

Với sự chỉ đạo quyết liệt Bộ Giáo dục và Đào tạo, sự ủng hộ của các cấp ủy Đảng, chính quyền và nhân dân, cùng với sự nỗ lực cố gắng của các cấp quản lý giáo dục, giáo viên và ý thức vươn lên trong học tập của các em học sinh, chất lượng giáo dục đã được từng bước nâng lên, kết quả tốt nghiệp trung học phổ thông đã thay đổi theo chiều hướng tích cực, phản ánh đúng chất lượng giáo dục. Chất lượng ở “vùng trũng”, ở khu vực học sinh yếu kém đã chuyển biến tích cực, cụ thể như sau: Tỷ lệ tốt nghiệp trong kỳ thi năm 2007 chỉ đạt 66,7%; năm 2008: 76,0%, tăng hơn 9% so với năm 2007; năm 2009: 83,8%, tăng 7,8% so với năm 2008; năm 2010: 92,57%, tăng 8,97% so với năm 2009; năm 2011: 95,72%, tăng 3,15% so với năm 2010. Trong đó, số thí sinh tốt nghiệp loại trung

bình chiếm đa số (86,17%), chỉ có 13,83% đạt loại khá giỏi và tỷ lệ thí sinh có điểm bình quân bài thi từ trung bình trở lên chỉ đạt 81,36%.

Những chỉ số trên cho thấy sự cố gắng những năm qua nhằm nâng cao kết quả học tập của học sinh mới chủ yếu đạt được nhờ nâng chất lượng học sinh học từ học lực yếu, kém lên mức trung bình, chưa nâng được nhiều chất lượng học sinh khá giỏi.

Riêng đối với môn học Lịch sử, kết quả kì thi tuyển sinh vào đại học và cao đẳng năm 2011 vừa qua không cao có cả nguyên nhân chủ quan và khách quan. Nguyên nhân chủ quan là do cách dạy, cách học, cách thi chưa thực sự có hiệu quả; cách biên soạn chương trình và sách giáo khoa Lịch sử còn có những chỗ chưa thật phù hợp, chưa sát thực tế; phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá chưa thật sự hấp dẫn và khoa học, chưa cuốn hút học sinh. Nhưng những ảnh hưởng khách quan từ thực tiễn cuộc sống và bối cảnh xã hội trong những năm gần đây (như một số sinh viên học các chuyên ngành khoa học xã hội khi ra trường không dễ tìm việc làm hoặc có việc làm thì lương thấp, cuộc sống khó khăn,...) đã tác động không nhỏ đến mục đích, động cơ, hứng thú của người học, người dạy. Điều này đã được báo chí và nhiều nhà nghiên cứu phản ánh, lên tiếng.

Nhận thức được những khó khăn và những hạn chế về chất lượng dạy học nói chung, chất lượng môn Lịch sử và các môn khoa học xã hội nói riêng, thời gian vừa qua Bộ Giáo dục và Đào tạo đã thực hiện nhiều giải pháp chỉ đạo cải tiến dạy và học ở trường phổ thông, trong đó chú trọng với các bộ môn khoa học xã hội. Cụ thể, từ năm 2008 đến nay, Bộ đã tổ chức một số hội nghị chuyên ngành như: Hội nghị về hướng dẫn biên soạn và giảng dạy lịch sử địa phương tại Lâm Đồng; Hội thảo quản lý đổi mới phương pháp dạy học dạy học tại Nghệ An; Hội nghị kiểm tra đánh giá thúc đẩy đổi mới phương pháp dạy học các môn ngữ văn, Lịch sử, Địa lý tại Cần Thơ, Hội nghị đánh giá sâu môn giáo dục công dân tại Đà Lạt... Tại các hội nghị, những vấn đề cốt lõi như hạn chế của chương trình, sách giáo khoa, phương pháp soạn bài, giảng bài, kiểm tra, đánh giá học sinh, đặc biệt, đi tìm nguyên nhân vì sao chất lượng dạy và học của từng môn khoa học xã hội chưa được cao đã được phân tích, làm rõ, để từ đó có sự thống nhất trong chỉ đạo của các cấp quản lý đối với các giải pháp nâng cao chất lượng giáo dục các môn khoa học xã hội.

Xác định rõ trách nhiệm của mình, Bộ Giáo dục và Đào tạo đang tăng cường chỉ đạo toàn ngành đẩy mạnh việc đổi mới phương pháp dạy học, kiểm tra đánh giá, khuyến khích phát triển các nhà trường đổi mới phương pháp dạy học tích cực và hiệu quả phù hợp với vùng miền; tạo ra sự chuyển biến rõ rệt về chất lượng dạy học trong toàn ngành.

Trước mắt, Bộ đã hướng dẫn thực hiện có hiệu quả việc điều chỉnh những bất hợp lý trong chương trình, SGK theo hướng tinh giảm nội dung, dành nhiều cơ hội cho giáo viên được chủ động, sáng tạo trong quá trình dạy học; khắc phục lối dạy học thuần túy đọc chép; bảo đảm cân đối giữa việc truyền thụ kiến thức và rèn luyện kỹ năng cho học sinh; chú trọng liên hệ thực tế phù hợp với nội dung

bài học; chú trọng tổ chức cho học sinh làm việc cá nhân và theo nhóm hợp lý; rèn luyện kỹ năng tự học, tạo điều kiện cho học sinh tự nghiên cứu sách giáo khoa và tài liệu tham khảo; xây dựng hệ thống câu hỏi hợp lý, phù hợp với các đối tượng, tập trung vào trọng tâm, tránh nặng nề quá tải; bồi dưỡng năng lực độc lập suy nghĩ, vận dụng sáng tạo kiến thức đã học. Tăng cường tổ chức các hoạt động ngoại khóa, hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp nhằm đảm bảo tính linh hoạt về hình thức dạy học, hình thức kiểm tra, đánh giá, rèn luyện kỹ năng sống và kỹ năng hoạt động xã hội của học sinh. Khuyến khích, động viên, khen thưởng kịp thời những giáo viên giỏi, học sinh giỏi đi đôi với việc giúp đỡ, phụ đạo các học sinh yếu, học sinh có hoàn cảnh khó khăn; Tổ chức có hiệu quả việc ôn tập để học sinh nắm vững nội dung kiến thức và phương pháp học tập, làm bài.

Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng tiếp tục yêu cầu các sở, các nhà trường đẩy mạnh phong trào thi đua xây dựng “Trường học thân thiện, học sinh tích cực” bảo đảm tính thiết thực, hiệu quả hơn; gắn phong trào này với việc dạy lịch sử, địa lý và giáo dục công dân để làm cho mọi học sinh yêu thích môn học.

Bên cạnh đó, Bộ tích cực chỉ đạo đổi mới việc kiểm tra, đánh giá cả trong kiểm tra thường xuyên, kiểm tra định kỳ cũng như thi tốt nghiệp THPT và tuyển sinh đại học, cao đẳng theo hướng: Giảm yêu cầu phải nhớ máy móc; tăng yêu cầu thông hiểu, vận dụng kiến thức và kỹ năng.

Cùng với những giải pháp cấp bách đó, về lâu dài, Bộ Giáo dục và Đào tạo sẽ nghiên cứu và tiến hành đổi mới chương trình, sách giáo khoa, đổi mới phương pháp và hình thức dạy học, kiểm tra đánh giá theo định hướng bồi dưỡng năng lực, thái độ và tình cảm mà học sinh đạt được sau khi học tập; Tăng cường các điều kiện dạy học, phối hợp xây dựng môi trường xã hội thuận lợi cho việc dạy và học.

Bộ Giáo dục và Đào tạo trân trọng báo cáo Đại biểu.

Kính chúc Đại biểu mạnh khỏe, hạnh phúc./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Trưởng Đoàn ĐBQH tỉnh Quảng Bình;
- Ban Dân nguyện thuộc UBND tỉnh;
- Ban Công tác đại biểu thuộc UBND tỉnh;
- Chủ nhiệm Văn phòng Quốc hội;
- BT, Chủ nhiệm Văn phòng Chính phủ;
- CN Ủy ban VHGD-TN-TNND của QH;
- Vụ Công tác đại biểu, VPQH;
- Vụ Tổng hợp, VPQH;
- Bộ trưởng và các Thứ trưởng;
- Vụ KHTC, GDTTH;
- Lưu: VT, TH.

BỘ TRƯỞNG

